



شیوه نامه ارزیابی کفایت کمی و کیفی برون دادهای رساله دانشجویان دوره دکتری دانشگاه اصفهان

مقدمه

تحصیل در مقطع دکتری نه تنها فرایندی برای کسب دانش تخصصی، بلکه مرحله‌ای تعیین کننده در شکل دهی به هویت علمی و حرفه‌ای دانشجویان است. بنابراین، رساله‌ی دکتری و برون دادهای مستخرج از آن، تنها به عنوان مدارکی برای اتمام دوره نیستند، بلکه سرمایه‌ای تأثیرگذار در آینده‌ی شغلی و اعتبار علمی فارغ التحصیلان محسوب می‌شوند. موضوع و کیفیت رساله‌ی دکتری تعیین کننده‌ی مسیر آینده علمی دانشجویان و در اکثر جوامع برون دادهای مستخرج از رساله، ملموس ترین معیار برای ارزیابی کیفیت آن است. از این رو، انتظار می‌رود دانشجو و استاد راهنما، در حفظ کیفیت رساله و برون دادهای آن نهایت دقت را صرف نمایند و با همکاری مستمر و متعهدانه، به خلق آثار علمی متمایز و اثرگذار بپردازند.

با توجه به وظیفه شورای پژوهشی و فناوری دانشگاه در زمینه سیاست گذاری و ارتقاء کیفیت برون دادهای پژوهشی، این شیوه نامه با استناد به ماده ۴۷ آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره دکتری تخصصی PhD (مصوب جلسه ۹۶۲ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در تاریخ ۲۵ تیرماه ۱۴۰۲) تدوین و توسط شورای پژوهش و فناوری دانشگاه اصفهان تصویب و به تأیید شورای تخصصی آموزشی این دانشگاه رسیده است. از زمان ابلاغ، جایگزین تمامی مصوبات قبلی خواهد شد. مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح این مصوبات بر عهده مدیران گروه، معاونان پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها، رؤسای محترم دانشکده‌ها و مدیریت امور پژوهشی دانشگاه می‌باشد.

در فرآیند چاپ و ثبت برون دادهای حاصل از رساله‌ی دکتری، رعایت اصول و ضوابط ذکر شده در این شیوه نامه ضروری می‌باشد.

اختصارات

۱- وزارتین: وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری- بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۲- وزارت عتف: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تعاریف

نشریه علمی معتبر: نشریه‌ای چاپی یا الکترونیکی که اعتبار آن توسط کمیسیون نشریات وزارتین یا شورای عالی حوزه‌های علمی تأیید شده باشد. نشریه علمی بین‌المللی، باید در یکی از پایگاه‌های ISI یا Scopus نمایه شده باشد.

مقاله علمی-پژوهشی: مقاله‌ای حاوی یافته‌های پژوهشی جدید، همراه با تحلیل و نتیجه‌گیری که در یک نشریه علمی معتبر به چاپ رسیده، یا دارای DOI باشد یا پذیرش نهایی آن برای چاپ مورد تأیید گروه آموزشی و شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده قرار گرفته باشد.

مقاله علمی-مروری: مقاله‌ای که در آن تحقیقات موجود در یک زمینه‌ی خاص، جمع‌بندی، تحلیل و ارزیابی شده و در یک نشریه علمی معتبر به چاپ رسیده، یا دارای DOI باشد، یا پذیرش نهایی آن برای چاپ مورد تأیید گروه آموزشی و شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده قرار گرفته باشد.

همایش علمی معتبر: همایشی که در ادوار مختلف (حداقل ۳ دوره) توسط انجمن‌های علمی معتبر ملی یا بین‌المللی و یا مؤسسات آموزش عالی معتبر برگزار شده باشد و در آن یافته‌های پژوهشی پس از داوری برای متخصصان یک رشته‌ی علمی به صورت پوستر یا سخنرانی، ارائه شود.

گواهی معتبر ملی: گواهی صادر شده از سوی مراجع ذی صلاح قانونی مرتبط و ملی مورد تأیید وزارتین است.

طرح کلان: طرحی پژوهشی که از طرف مؤسسه یا سازمانی خارج از دانشگاه حمایت می‌شود و مبلغ قرارداد حداقل نصف حداقل نصاب معاملات بزرگ در سال عقد قرارداد باشد.

رتبه نشریه (چارک‌های اول تا چهارم Q^۱-Q^۴): مرجع تعیین Q برای نشریه‌های علمی معتبر بین‌المللی نظام رتبه‌بندی SJR و یا JCR است و برای نشریه‌های علمی معتبر داخلی نظام رتبه‌بندی ISC است. رده تخصصی مقاله توسط گروه آموزشی و دانشکده تعیین می‌شود.

ماده ۱: شرایط و ضوابط عمومی

۱-۱- اجرای این شیوه‌نامه برای دانشجویان دکتری ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲ و بعد از آن الزامی است.

تبصره ۱: این شیوه‌نامه برای دانشجویان ورودی قبل از سال تحصیلی ۱۴۰۲ نیز در صورت تأیید استاد راهنما و گروه آموزشی و دانشکده قابل اجراست.

۱-۲- برای صدور مجوز دفاع از رساله دانشجوی، ارائه حداقل دو پرونده پژوهشی که با اهداف تعیین شده در پیشنهاد تطابق کامل دارد و شرایط پیش‌بینی شده در ماده «۲» این شیوه‌نامه را تأمین می‌کند، ضروری است. استادان راهنمای دانشجو تطبیق پرونده‌های پژوهشی با اهداف تعیین شده در پیشنهاد را به طور رسمی به گروه اعلام می‌کنند و در صورت تأیید آن توسط گروه آموزشی، دانشکده و مدیریت امور پژوهشی دانشگاه مجوز دفاع صادر می‌شود.

تبصره ۱: برای مقاله مستخرج از رساله در نشریات علمی معتبر داخلی که به عنوان شرط لازم برای دفاع ارائه می‌شود، استادان راهنما و مشاور رساله نباید به عنوان سردبیر یا مدیر مسئول و یا مدیر اجرایی آن نشریه فعالیت داشته باشند.

تبصره ۲: تنها یک مقاله در نشریه علمی معتبر بین‌المللی که استادان راهنما و مشاوران رساله، سردبیر یا مدیر مسئول و یا مدیر اجرایی آن نشریه هستند، قابل قبول است.

تبصره ۳: تنها یک مقاله در نشریه علمی معتبر که استادان راهنما و مشاوران رساله، دبیر تخصصی یا از اعضای هیأت تحریریه آن نشریه هستند، قابل قبول است.

تبصره ۴: مقالاتی که در مجلات لیست سیاه وزارتین یا دانشگاه اصفهان پذیرش یا به چاپ رسیده اند، قابل قبول برای دفاع از رساله نیست. معیار تصمیم‌گیری براساس آخرین لیست‌های منتشره شده توسط وزارتین یا دانشگاه اصفهان در زمان ارسال مقاله است. ۱-۳- نویسنده مسئول مقاله باید یکی از استادان راهنمای رساله باشد. ارائه اصل نامه پذیرش مقاله از طرف سردبیر یا دبیر علمی نشریات علمی معتبر یا ایمیل رسمی نشریات خطاب به نویسنده مسئول، همراه با رسید پرداخت چاپ مقاله (در صورت دریافت هزینه توسط مجله) الزامی است. بررسی دقیق صحت و اصالت اسناد ذکر شده بر عهده شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده است.

۱-۴- در کلیه بروندهای علمی مستخرج از رساله، رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه اصفهان الزامی است. همچنین ضروری است در تمامی بروندها آدرس دانشجو، دانشگاه اصفهان باشد و در نوشتن این آدرس لازم است نام دقیق گروه آموزشی، دانشکده و دانشگاه اصفهان، طبق روش‌های مشخص شده، به درستی درج شود.

۱-۵- اسامی نویسندگان برونداد، ترتیب قرار گرفتن اسامی، مسئولیت و نشانی نویسندگان در بروندهای پژوهشی باید با رعایت کلیه اصول علمی و اخلاقی باشد، به‌طوری که حقوق مادی و معنوی دانشجو، استادان راهنما و مشاور، دانشگاه اصفهان و سایر مؤسسات حمایت‌کننده از پژوهش، رعایت گردد. در مقاله مستخرج از رساله دکتری که دانشجو با آن مجوز دفاع کسب می‌کند، دانشجو باید به عنوان نویسنده اول ذکر شود. اسامی بقیه نویسندگان در برونداد و ترتیب قرار گرفتن اسامی، با تأیید تیم راهبری تعیین می‌گردد. در مواردی که شکایتی در رابطه با عدم رعایت اصول اخلاقی و علمی در مورد بروندادی وجود داشته باشد، موضوع به کمیته تخلفات پژوهشی دانشگاه ارجاع داده می‌شود و براساس نظر این کمیته عمل می‌گردد.

تبصره ۱: در مقالات مستخرج از رساله، همکاری اساتید دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی به عنوان نویسنده همکار، در صورتی که مشارکت آنها در رساله به شکل غیر رسمی انجام شده باشد، امکان پذیر است.

تبصره ۲: در نشریاتی که محدودیت‌هایی در ترتیب یا تعداد نویسندگان وجود دارد، یا چنانچه ترتیب نام‌ها براساس حروف الفبا تنظیم می‌شود، تصمیم‌گیری مناسب توسط استادان راهنما و با تأیید شورای گروه و دانشکده انجام می‌پذیرد.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجو در دوره فرصت مطالعاتی خارج از کشور، مقاله‌ای را با همکاری استاد میزبان تهیه کند، حذف نام استادان راهنما از این مقاله تنها با توافق کتبی آنها صورت می‌گیرد.

۱-۶- هر برونداد پژوهشی تنها می‌تواند برای صدور مجوز دفاع یک دانشجو استفاده شود.

ماده ۲ شرایط و ضوابط اختصاصی گروه‌های آموزشی

۲-۱- با توجه به ماهیت رشته‌های آموزشی، گروه‌های آموزشی براساس جدول (۱) در سه دسته تقسیم بندی می‌شوند.

جدول ۱: تقسیم بندی گروه های آموزشی

دسته	گروه‌های آموزشی
دسته اول	گروه‌های آموزشی دانشکده‌های شیمی، ریاضی و آمار، فیزیک، علوم و فناوری‌های زیستی، فنی و مهندسی، مهندسی کامپیوتر، مهندسی عمران و حمل و نقل و گروه زمین شناسی
دسته دوم	گروه‌های آموزشی دانشکده‌های علوم ورزشی، علوم تربیتی و روانشناسی، علوم جغرافیایی و برنامه‌ریزی گروه‌های زبان و ادبیات انگلیسی، زبان‌شناسی، علوم اجتماعی، اقتصاد، مدیریت و حسابداری
دسته سوم	گروه‌های آموزشی زبان و ادبیات فارسی، تاریخ، فلسفه، زبان و ادبیات عرب، زبان و ادبیات آلمانی، ارمنی، چینی، زبان و ادبیات فرانسه، روسی، حقوق، علوم سیاسی و گروه‌های آموزشی دانشکده الهیات و معارف اهل بیت (ع)

۲-۲- شرایط و ویژگی‌های برون‌دادهای پژوهشی برای اخذ مجوز دفاع در جدول (۲) آورده شده است.

جدول ۲: ویژگی‌ها و مشخصات مربوط به برون‌دادهای پژوهشی

برونداد پژوهشی اول	برونداد پژوهشی دوم
دسته اول به جز پردیس مهندسی - مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با حداقل رتبه Q^۳ - مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر داخلی (به زبان فارسی یا سایر زبان‌های خارجی) با رتبه‌بندی درجه الف یا ب وزارت عتف - موارد جدول ۳	- مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با حداقل رتبه Q^۳ و نمایه ISI

- مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با حداقل رتبه Q^۳ - مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر داخلی (به زبان فارسی یا سایر زبان‌های خارجی) با رتبه‌بندی درجه الف یا ب وزارت عتف - موارد جدول ۳	پردیس مهندسی - مقاله علمی- پژوهشی منتشره شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با حداقل رتبه Q^۲ و نمایه ISI
- مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با حداقل رتبه Q^۳ - مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر داخلی (به زبان فارسی یا سایر زبان‌های خارجی) با رتبه‌بندی درجه الف یا ب وزارت عتف - موارد جدول ۳	دسته‌های دوم و سوم - مقاله علمی- پژوهشی منتشره شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با حداقل رتبه Q^۳ - مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر داخلی دارای رتبه درجه الف یا ب وزارت عتف و حداقل رتبه Q^۲ که ناشر آن دانشگاه‌های دولتی و یا انجمن‌های علمی باشند.
- مقاله علمی- پژوهشی یا علمی- مروری در نشریات علمی معتبر بین‌المللی - مقاله علمی- پژوهشی یا علمی- مروری منتشر شده در نشریات علمی معتبر داخلی (به زبان فارسی یا سایر زبان‌های خارجی) با رتبه‌بندی درجه الف یا ب وزارت عتف - ارائه مقاله در همایش‌های ملی و یا بین‌المللی معتبر - برگزاری کرسی تخصصی نقد و نوآوری - طراحی و ساخت تجهیز آزمایشگاه - اسناد عملیاتی شده با نهادهای ملی و بین‌المللی در ارتباط با موضوع رساله - موارد جدول ۳	دسته اول: - مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با رتبه Q^۱ و نمایه ISI - طرح کلان
مشابه دسته اول	دسته دوم: مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با رتبه حداقل Q^۲ - طرح کلان

دسته سوم: مقاله علمی- پژوهشی منتشر شده در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با رتبه حداقل Q³ طرح کلان	- مشابه دسته اول - نشریات حوزه‌های علمیه
---	--

تبصره ۱: در دسته اول، اگر برون‌داد اول طرح کلان باشد، ضروری است که برون‌داد دوم یک مقاله علمی- پژوهشی در نشریات علمی معتبر بین‌المللی با رتبه حداقل Q³ و نمایه ISI باشد.

تبصره ۲: در دسته‌های دوم و سوم، اگر برون‌داد اول طرح کلان باشد، ضروری است که برون‌داد دوم یک مقاله علمی- پژوهشی در نشریات علمی معتبر باشد.

تبصره ۳: معیار اصلی برای تعیین رتبه و درجه کیفی یک نشریه، زمان پذیرش مقاله در آن است. اگر رتبه نشریه در زمان ارسال مقاله بهتر از زمان پذیرش باشد، همان رتبه بالاتر مد نظر قرار می‌گیرد.

تبصره ۴: تنها یکی از برون‌دادهای رساله امکان انتشار در نشریات علمی معتبر دانشگاه اصفهان را دارد.

تبصره ۵: برای گروه زبان و ادبیات عربی، لازم است یکی از دستاوردها به زبان عربی ارائه شود. اعتبار نشریات به زبان عربی توسط گروه، دانشکده و شورای پژوهشی تعیین می‌شود.

تبصره ۶: برای دانشجویان خارجی، انتشار حداقل دو مقاله علمی- پژوهشی در نشریات علمی معتبر مطابق با آیین نامه وزارت عتف الزامی است.

تبصره ۷: یک طرح کلان که مبلغ آن بیشتر از سه برابر نصاب معاملات بزرگ در سال عقد قرارداد باشد، می‌تواند براساس مبلغ قرارداد و با تایید استادان راهنما، گروه، دانشکده و مدیریت امور پژوهشی برای حداکثر سه پیشنهاد رساله اختصاص یابد و این برون‌داد برای تمام دانشجویان قابل استفاده است.

۲-۳- در جدول (۳) مواردی که می‌تواند جایگزین برون‌داد دوم گردد، آورده شده است.

جدول ۳: شرایط برون‌داد دوم

ردیف	نوع برون‌داد توضیحات تکمیلی
۱	توسعه فرایند، ساخت دستگاه یا تجهیزات
	توسعه فرایند یا ساخت دستگاهی از «فهرست کالاها و خدمات دانش بنیان» مندرج در گزارش دبیرخانه «کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» در این خصوص، علاوه بر تأیید گروه و دانشکده مربوط، ارائه تأییدیه مدیر فناوری دانشگاه و تأیید کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری ضروری است.

۲	ثبت اختراع	ثبت اختراع ملی یا بین‌المللی مستخرج از رساله‌ی دکتری که به تأیید سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی کشور رسیده باشد. (موضوع اختراع در راستای اهداف قید شده در پیشنهاد دانشجو باشد).
۳	رفع مشکل راهبردی از صنایع یا سازمان‌ها	رفع مشکل راهبردی از صنایع یا سازمان‌ها در راستای موضوع رساله‌ی دوره دکتری در قالب قرارداد طرح فعال پژوهشی برون دانشگاهی یکی از استادان راهنمای منعقد با دانشگاه برای هر دانشجوی دکتری که شامل طرح‌های ملی، بین‌المللی، منطقه‌ای و سازمان‌های خاص صنعتی می‌باشد که به تأیید گروه آموزشی مربوط و تأیید مدیریت ارتباط با جامعه و صنعت رسیده باشد (امتیاز طرح طبق شیوه‌نامه مدیریت ارتباط با جامعه و صنعت حداقل ۶ باشد).
۴	جایزه از جشنواره‌های معتبر ملی و بین‌المللی	اخذ رتبه ۱ تا ۳ از جشنواره‌های معتبر ملی و بین‌المللی مندرج در آیین‌نامه ارتقاء و شیوه‌نامه اجرایی آن، مصوب دانشگاه اصفهان که در راستای موضوع رساله دانشجو باشد. ملاک تأیید جشنواره‌ها بر مبنای اعلام لیست جشنواره‌های معتبر توسط ISC و تأیید معاونت پژوهشی است.
۵	تألیف یا ترجمه توأم با نقد یا تصحیح انتقادی کتاب تخصصی	تألیف یا ترجمه یا تصحیح انتقادی کتاب تخصصی مرتبط با موضوع رساله زیرنظر و همراه با نام استاد راهنما روی جلد کتاب که توسط انتشارات داخلی معتبر و یا بین‌المللی معتبر به چاپ رسیده و به تأیید گروه مربوط، دانشکده و شورای کتاب دانشگاه رسیده باشد.
۶	تولید محتوای علمی و روش‌شناسی	تولید محتوای علمی همراه با روش‌شناسی لازم که به تولید یک نرم افزار آموزشی زبان منجر شده و به تأیید گروه مربوط و دانشکده زبان و تأیید شوراهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه رسیده باشد.

تبصره ۱: ردیف ۶ جدول ۳ فقط برای دسته دوم و سوم قابل قبول است.

تبصره ۲: ردیف ۵ جدول ۳ برای دانشجویان دسته اول به عنوان برون‌داد قابل قبول نیست.

ماده ۳: ارزیابی رساله

پس از احراز شرایط ماده ۱ و ۲، مجوز برگزاری جلسه دفاع صادر خواهد شد. هیأت داوران نیز، طبق شاخص‌های مندرج در فرم ارزیابی رساله دکتری (کاربرگ شماره ۱۲)، حداکثر نمره ۲۰ را برای رساله اختصاص خواهند داد. ۳ نمره رساله، براساس دستاوردهای علمی مستخرج از رساله طبق شرایط تعیین شده در فرم ارزیابی توسط هیأت داوران تعیین می‌گردد.

این شیوه‌نامه شامل ۳ ماده و ۱۷ تبصره، در تاریخ ۲۱ خرداد ۱۴۰۴ طی جلسه شماره ۱۱۹۹ توسط شورای پژوهش و فناوری دانشگاه اصفهان تصویب شد. سپس در تاریخ ۱۰ تیر ۱۴۰۴ به تأیید شورای تخصصی آموزشی این دانشگاه رسید و برای دوره‌ای حداقل دو سال لازم الاجرا خواهد بود.